

Kommunstyrelsen

Utveckling för verksamheter inom naturreservaten Velamsund och Nyckelviken

Förlag till beslut

Kommunstyrelsen noterar att stadsdirektören tagit beslut om styrdokument för utveckling inom naturreservaten Velamsund och Nyckelviken samt tillsatt en grupp för att samordna kommunens insatser för verksamheter där.

Den av stadsdirektören tillsatta samordningsgruppen ska årligen till kommunstyrelsen rapportera om verksamheter och aktiviteter i naturreservaten vid sidan om skötsel enligt vid var tid gällande skötselinstruktioner för reservaten.

Sammanfattning

Under många år har kommunen på olika sätt drivit eller finansierat verksamheter inom kommunens två största egna naturreservat, Velamsund och Nyckelviken. Ett tiotal olika kommunala verksamheter med ett 20-tal olika tjänstemän är involverade. Ett 30-tal externa aktörer, ofta kopplade till kommunal finansiering eller delfinansiering har verksamhet i områdena. Med åren har ett 75-tal avtal och överenskommelser av olika slag träffats som rör områdena och där kommunen är part i någon form. Därtill finns många drivande individer som verkar kraftfullt utifrån sin egen verksamhet.

Inriktningen ska vara att kommunens samlade insatser i egen verksamhet och gentemot olika externa aktörer ska gynna en mångfald aktiviteter och öka attraktiviteten hos reservaten. Insatserna ska ske inom ramen för vid var tid gällande skötsel föreskrifter. Förutom ett tydligt uppdrag att kommunen ska verka för att verksamheterna kan utvecklas inom reservaten behövs en tydlig kommunintern koordination av vad som sker i reservaten och vem inom kommunen som är ansvarig. Ömsesidig information om varandras verksamheter är en förutsättning för att skapa förtroende och samarbete mellan olika intressen.

Av stadsdirektören beslutat styrdokument anger att samordningen ska utgå från att nuvarande aktiviteter i Velamsund och Nyckelviken ska vidmakthållas och att områdena ska utvecklas som besöksmål i ett växande Nacka. Inom ramen för naturreservatens förutsättningar och gällande föreskrifter samt vid var tid gällande budget för berörd nämnd ska kommunen stödja de privata verksamheter som över åren har etablerats i respektive reservat samt verkar kommunen för att nya tillkommer.

Ärendet

Bakgrund

Både Velamsunds och Nyckelvikens naturreservat fick sina föreskrifter antagna i början på 1990-talet. Ändamålet med båda är att i första hand säkerställa ett välfrekventerat friluftsoch rekreationsområde. I antagandehandlingar finns beskrivningar av naturmarken men också av pågående verksamheter inom reservaten och befintliga byggnader och dess kulturhistoriska värden. I skötselplanerna anges att områdena skall värdas så att deras natur- och kulturvärden samt värden för friluftslivet bevaras. Skötselplanerna omfattar naturmark och till viss del mark av parkkaraktär närmast bebyggelse. Verksamheter och de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna berörs däremot inte i skötselplanerna.

Alltför ofta uppstår konflikter mellan olika aktörer och verksamheter inom reservaten. Dessa konflikter hämmar utvecklingen för områdena som besöksmål men också berörda företags och föreningars verksamhet. Ofta upplever olika aktörer sig ha kommunens medgivande för sitt agerande vilket ökar frustrationen när konflikter uppstår med annan del av kommunen eller annan aktör på platsen.

Vid en kartläggningen genomförd under vintern 2015/2016 konstateras att ett tiotal kommunala verksamheter med ett 20-tal inblandade tjänstemän har kopplingar till aktiviteter i reservaten. Ett 30-tal externa aktörer, ofta kopplade till kommunal finansiering eller delfinansiering, hade verksamhet i områdena. Med åren har ett 75-tal avtal och överenskommelser av olika slag träffats som rör områdena och där kommunen är part i någon form. Därtill finns många drivande individer som verkar kraftfullt utifrån sin egen verksamhet.

Inriktning för kommunens agerande

Inriktningen för kommunens samlade agerande är att en mångfald aktörer ska beredas möjlighet att bedriva verksamhet och aktiviteter inom reservaten. För att det ska kunna ske behövs en tydlig kommunintern koordination av vad som sker i reservaten och vem som är kontaktperson med externa aktörer eller ansvarig för kommunal verksamhet som bedrivs där. Ömsesidig information om varandras verksamheter är en förutsättning för att skapa förtroende och samarbete mellan olika intressen.

Kommunen tar på sig en tydlig roll som koordinator och samordnare i båda reservaten. Stadsdirektören har tagit initiativ till en kommunintern grupp för sådan samordning som får börja med att ta till sig resultatet av den gångna vintern kartläggning av verksamheterna i områdena. Gruppen består primärt av tjänstemän som sköter reservaten enligt skötsel-föreskrifterna, förvaltar byggnaderna och från fritid som har mest kontakter med föreningslivet. Till gruppen ska tjänstemän från andra berörda verksamheter inom t ex sociala stödresurser, skolan och arbets- och företagsenheten kunna adjungeras beroende vilka frågor som är aktuella.

Till gruppens förfogande bör avsättas resurs för att praktisk samordna aktiviteter och kommunicera inom kommunen, med alla aktörer i områdena och med allmänhet/besökare. Butiksgallerior har i regel centrumledare som samordnar de olika butikernas aktiviteter och driver gemensamma aktiviteter som stärker helheten och ökar centrets attraktivitet för allmänheten. Detta baserat på gällande avtal, fysiska förutsättningarna och gemensam budget. Motsvarande roll bör kunna etableras för Velamsund och Nyckelviken i syfte att stärka attraktiviteteten för både besökare och för verksamheter inom reservaten.

Kommunens koordinering sker utifrån styrdokumentet för utveckling inom Velamsund och Nyckelvikens naturreservat som anger att samordningen ska utgå från att nuvarande aktiviteter i Velamsund och Nyckelviken ska vidmakthållas och att områdena ska utvecklas som besöksmål i ett växande Nacka. Inom ramen för naturreservatens förutsättningar och gällande föreskrifter samt vid var tid gällande budget för berörd nämnd ska kommunen stödja de privata verksamheter som över åren har etablerats sig i respektive reservat samt verka för att nya tillkommer.

Vad som inte ingår i skötsel-föreskrifterna

Hur natur- och parkmark ska skötas framgår av skötselplanerna. Några motsvarande planer för bebyggelsen saknas. Likaså finns idag ingen plan för hur verksamheterna ska utvecklas och koordineras för bra resultat för både enskilda och allmänna intressen. När det är motiverat inom den ordinarie verksamheten ska kommunen verka för att nedanstående verksamheter och företeelser vidmakthålls och utvecklas inom naturreservaten. *Kursiverat anges aktuell avtalsform eller huvudman för respektive företeelse.* Förteckningen är inte heltäckande och ambitionen är att fler företeelser tillkommer.

Inom Velamsund:

- Ridverksamhet, primärt inriktad mot ungdomar - *långsiktigt arrendeavtal*
- Restaurang och som minimum caféserving även vintertid på helger - *hyresavtal*
- Golf - *långsiktigt arrendeavtal*
- Daglig verksamhet med djurhållning – *Nacka kommun i samarbete med entreprenör*
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid - *kommunen i samarbete med förening*
- Friluftsgård med möjlighet till dusch och matsäcksättning inomhus - *kommunen*
- Badmöjligheter vid anlagd badplats i Insjön - *kommunen*

- Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag så långt det är förenligt med reservatets föreskrifter - *föreningar*
- Temporär utökning av parkering vid olika evenemang - *arrangör*
- Hamn för fritidsbåtar – *arrende*
- Naturskola – *kommunen*
- Dagläger för skolungdomar - *kommunen*
- Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, skördemarknad, och midsommarfirande anordnas årligen - *kommunens samordningsgrupp i samarbete med verksamheter och föreningar*

Inom Nyckelviken:

- Restaurang och caféverksamhet - *hyresavtal*
- Djurhållning kopplat till tidigare jordbruk med barn som målgrupp och för att möjliggöra bete – *kommun*
- Visningsträdgård öppen för allmänhet men också för rehabilitering och skolundervisning – *kommun*
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid där så är möjligt – *kommun i samarbete med föreningar*
- Hembygdsmuseum – *hembygdsföreningen i samarbete med kommunen*
- Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom valborg, midsommarfirande och julmarknad anordnas årligen - *kommunens samordningsgrupp i samarbete med verksamheterna*
- Plats för filminspelning och TV-produktioner så långt det inte hindrar generellt tillträde för allmänheten – *filmare efter samordning med samordningsgruppen*
- Det kulturhistoriska byggnadsarvet ska bevaras och göras känt - *kommunen*

Bilaga

Styrdokument för utveckling inom Velamsund och Nyckelvikens naturreservat

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör